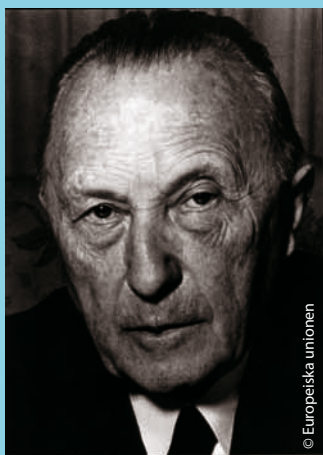

Konrad Adenauer: en pragmatisk demokrat och outtröttlig brobyggare

Konrad Adenauer 1876 – 1967

Förbundsrepubliken Tysklands första kansler ledde den nybildade staten 1949–1963 och förändrade efterkrigstidens Tyskland och Europas historia mer än någon annan.

Som många andra politiker i sin generation insåg Adenauer redan efter första världskriget att bestående fred bara kunde uppnås genom ett enat Europa. Hans erfarenheter under Tredje riket (nazisterna avsatte honom som borgmästare i Köln) stärkte denna övertygelse.

Under de sex åren mellan 1949 och 1955 lyckades Adenauer knyta Tysklands framtid till de allierade i väst genom medlemskapet i Europarådet (1951), grundandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen (1952) och Tysklands NATO-medlemskap (1955).

En hörnsten i Adenauers utrikespolitik var försoningen med Frankrike. Tillsammans med Frankrikes president Charles de Gaulle uppnådde han en historisk vändpunkt: år 1963 undertecknade de tidigare ärkefienderna Tyskland och Frankrike ett vänskapsfördrag, som blev ett viktigt steg på vägen mot europeisk integration.

Tysk politik

Konrad Adenauer föddes i katolska Köln den 5 januari 1876. Hans familj var av enkel härkomst och präglades av faderns ordning och disciplin. Genom sitt giftermål 1904 med dottern till en inflytelserik familj i Köln kom han i kontakt med lokala politiker, vilket ledde till att också han blev politiskt aktiv. Han utnyttjade sin politiska talang till fullo och när han gick med i det katolska Zentrumpartiet tog karriären fart. Han blev borgmästare i Köln 1917 och deltog i stora projekt som den första motorvägen i Tyskland mellan Köln och Bonn. Han blev känd för att vara en handlingskraftig och målinriktad person. Adenauer anslöt sig inte till de extrema politiska övertygelser som lockade så många i hans generation. Han var istället inställd på att ingjuta flit, ordning, kristen moral och kristna värderingar i sina landsmän.

I slutet av 1920-talet inledde nazistpartiet en förtalskampanj mot Adenauer. Han anklagades för antityska åsikter, slöseri med offentliga medel och en välvillig inställning till sioniströrelsen. När Adenauer 1933, efter nazisternas maktillträde, vägrade att dekorera staden med hakkors inför ett besök av Hitler, avsattes han från sin post och man frös hans bankkonton. Han var nu utan jobb, bostad och inkomst och beroende av sina vänner och kyrkans välvilja. Trots att han höll sig undan under kriget anhölls han flera gånger. Efter det misslyckade mordförsöket på Hitler 1944 fängslades Adenauer i det ökända Gestapofängelset i Köln.

Efter kriget återinsattes Adenauer som borgmästare i Köln av amerikanerna men avsattes kort därefter av britterna när Köln överfördes till den brittiska ockupationszonen. Detta gav Adenauer

tid att starta Kristdemokratiska unionen (CDU), som han hoppades skulle kunna ena tyska protestanter och katoliker i ett enda parti. 1949 blev han den första kanslern i Förbundsrepubliken Tyskland (Västtyskland). Till en början trodde man att Adenauer bara skulle vara kansler en kort tid, eftersom han redan var 73 år gammal. Men Adenauer (som kallades "der Alte" eller "gamlingen") satt på posten i 14 år, vilket gör honom till Tysklands äldsta kansler hittills. Han var dessutom den yngsta borgmästaren någonsin i Köln. Under hans ledarskap blev Västtyskland en stabil demokrati som försonades med sina grannländer. Han lyckades återfå en viss suveränitet för Västtyskland genom att låta landet ingå i den framväxande euroatlantiska gemenskapen (NATO och Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete).

Konrad Adenauer skakar hand med Charles de Gaulle 1961.

Bidrag till den europeiska integrationen

Adenauers erfarenheter under andra världskriget gjorde honom till realpolitiker. Hans syn på Tysklands roll i Europa påverkades mycket av de två världskrigen och den hundraåriga fiendskapen mellan Tyskland och Frankrike. Därför förde han fram tanken på ett paneuropeiskt samarbete.

Adenauer var en varm förespråkare av Europeiska kol- och stålgemenskapen, som föreslogs i Schumandeklarationen den 9 maj 1950, och även det senare fördraget om Europeiska ekonomiska gemenskapen från mars 1957.

Adenauers hävdade att europeisk enighet var nödvändig för bestående fred och stabilitet. Därför arbetade han oförtröttligt för att Tyskland skulle försonas med sina tidigare fiender, i synnerhet Frankrike. År 1963 förseglades försoningen genom Élyséefördraget, som även kallas vänskapsfördraget. Genom det byggde Tyskland och Frankrike upp en stabil grund för relationer som gjorde slut på många hundra års rivalitet.

Med hjälp av sin politiska talang, beslutsamhet, pragmatism och tydliga vision om Tysklands roll i ett förenat Europa såg Adenauer till att Tyskland blev det fria och demokratiska samhälle som det är i dag. Detta är nu en djupt rotad självklarhet i det moderna tyska samhället.

Konrad Adenauer är en av de mest betydande personerna i Europas historia. Europeisk enhet handlade för honom inte bara om fred, utan även om ett sätt att föra in Tyskland på den internationella arenan efter nazisttiden. Dagens Europa skulle inte ha varit möjligt utan det förtroende han väckte hos andra europeiska statsmän med sin konsekventa utrikespolitik. Hans insatser uppmärksammas fortfarande av tyskarna. År 2003 röstade de fram Adenauer som "den främste tysken genom tiderna".